

Knowledge Sheet (แบบบันทึกองค์ความรู้)
สำหรับใช้ในกิจกรรมการจัดการความรู้ คณะทันตแพทยศาสตร์

1. ชื่อองค์ความรู้ การทำความสะอาดและทำให้ปราศจากเชื้อหัวกรอฟัน (Dental Burs) ไฟล์และอุปกรณ์ทำฟันขนาดเล็กอื่นๆ

2. ประเภทขององค์ความรู้ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☒ ความรู้จากการปฏิบัติงาน (Tacit Knowledge)
- ☐ ความรู้ที่เป็นลายลักษณ์อักษร (Explicit Knowledge)
- ☒ ความรู้ใหม่ / นวัตกรรม (Innovative Practice)
- ☐ Best Practice / Good Practice

3. ผู้ให้ความรู้/แหล่งที่มา พว.อารยา ทองมาก

4. หน่วยงาน/กลุ่มที่พัฒนา หน่วยจ่ายกลาง คณะทันตแพทยศาสตร์

5. ความสำคัญและที่มาขององค์ความรู้

1. เพื่อให้มีขั้นตอนและแนวทางการทำความสะอาดและทำให้ปราศจากเชื้อ Dental Burs ที่ใช้งานแล้วเป็นมาตรฐานเดียวกัน ป้องกันการติดเชื้อข้าม (Cross-contamination)
2. เพื่อลดปัญหาการเกิดสนิมหัวเบอร์กรอฟันประเภท stainless steel bur
3. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง ปลอดภัย ลดความผิดพลาด และเป็นไปตามหลักการควบคุมการติดเชื้อ
4. เพื่อใช้เป็นเอกสารอ้างอิงสำหรับการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมบุคลากร และการตรวจสอบคุณภาพ

6. สาระสำคัญขององค์ความรู้

การทำความสะอาดและทำให้ปราศจากเชื้อหัวกรอฟัน (Dental Burs) ไฟล์และอุปกรณ์ทำฟันขนาดเล็กอื่น ๆ ณ จุดใช้งาน และการขนย้าย

1. สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (PPE)
2. ทำความสะอาดเบื้องต้น (Pre-cleaning) โดยแยกเศษวัสดุออกทันทีหลังใช้งาน
3. กรณีส่งล้าง (เกิน 5 ชม.) ให้แช่เครื่องมือในน้ำยา Savlon ผสม Sodium Nitrite (1:30)
4. กรณีส่งทันที รวบรวมเครื่องมือใส่ภาชนะมีฝาปิดมิดชิด และขนย้ายไปยังจุดส่งเครื่องมือ (ลิฟต์สกปรก) ไปยังหน่วยจ่ายกลาง

ณ หน่วยจ่ายกลาง

1. รับเครื่องมือและคัดแยกตามประเภท (Bur/File/Rubber Cup/Clamp)
2. สำหรับ Bur: ใช้แปรงขนาดเล็ก (Bur brush) ขัดทำความสะอาดซี่ของ Bur ใต้น้ำไหล
3. สำหรับ Files: ใช้ฟองน้ำหรือผ้าก๊อชเช็ดทำความสะอาดตามร่องเกลียวอย่างระมัดระวัง

4. นำเครื่องมือทั้งหมดไปล้างในเครื่อง Ultrasonic Cleaner (5 นาที) ที่ใส่น้ำยาเอนไซม์
5. นำเครื่องมือออกจากเครื่อง Ultrasonic แล้วล้างด้วยน้ำสะอาดเพื่อกำจัดสารเคมีตกค้าง
6. ทำให้แห้งสนิทโดยใช้ลมเป่า หรือแช่ในแอลกอฮอล์ 70% เพื่อไล่ความชื้น (30 วินาที – 1 นาที)
7. ตรวจเช็คความแห้ง: ตรวจสอบด้วยสายตาว่าไม่มีหยดน้ำหรือความชื้นหลงเหลืออยู่ ทั้งในซอกมุมและบนพื้นผิว

เกณฑ์: เครื่อง Ultrasonic ต้องผ่านการทดสอบประสิทธิภาพด้วยแผ่นพอยล์ทุกเช้า

7. เครื่องมือ/แนวทางที่ใช้

1. การวิเคราะห์สาเหตุรากเหง้าของปัญหา (Root Cause Analysis) โดยใช้ แผนผังก้างปลา (Ishikawa / Fishbone Diagram) เป็นเครื่องมือหลักในการระดมสมองเพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของการเกิดสนิม ซึ่งทำให้สามารถระบุปัจจัยสำคัญที่ต้องแก้ไขได้อย่างตรงจุด เช่น ช่องว่างในกระบวนการทำความสะอาด
2. กรอบการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement - CQI) นำ วงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) มาใช้เป็นหัวใจในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งช่วยให้ทีมงานสามารถ:

Plan (วางแผน): ตั้งสมมติฐานและออกแบบวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีหลักการ

Do (ปฏิบัติ): นำแนวทางใหม่ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง

Check (ตรวจสอบ): เก็บข้อมูลและวัดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

Act (ปรับปรุง): นำผลลัพธ์มาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาต่อยอด หรือกำหนดเป็นมาตรฐานการทำงานใหม่

8. ผลลัพธ์/ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การเกิดสนิมของหัวกรอฟันชนิดสแตนเลสลดลง

9. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้/เงื่อนไขความสำเร็จ

1. จัดเตรียมอุปกรณ์ ณ จุดใช้งาน วางภาชนะแช่สารละลาย Savlon + NaNO₂ ไว้ในคลินิกทุกแห่ง พร้อมป้ายแนะนำการใช้งาน และจัดเตรียมภาชนะแช่แอลกอฮอล์ 70% ไว้ที่หน่วยจ่ายกลาง
2. มีการทำงานกันเป็นทีม อาศัยความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่คลินิกและเจ้าหน้าที่หน่วยจ่ายกลาง เป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาคุณภาพตลอดกระบวนการ

10. แนบเอกสาร / สื่อที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

เอกสาร กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง การทำความสะอาดและทำให้ปราศจากเชื้อหัวกรอฟัน (Dental Burs) ไฟล์และอุปกรณ์ทำฟันขนาดเล็กอื่นๆ ทบทวนร่วมกันระหว่างหน่วยจ่ายกลาง และแม่บ้านคลินิกต่างๆ

ผู้บันทึกองค์ความรู้ พว.อารยา ทองมาก หน่วยจ่ายกลาง

ผู้ตรวจทานองค์ความรู้ นางสาวกนกวรรณ สุวรรณรัตน์ หน่วยยุทธศาสตร์และพัฒนาองค์กร